

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 254/07-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. decembra 2007 predbežne prerokoval sťažnosť G. Š., Ž., zastúpenej advokátom JUDr. J. V., V., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Co 12/05 zo 14. decembra 2005 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť G. Š. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. apríla 2006 doručená sťažnosť G. Š. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu

v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Co 12/05 zo 14. decembra 2005.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka za porušovateľov základných práv označila krajský súd a Okresný súd Stará Ľubovňa (ďalej len „okresný súd“), ktorý rozsudkom č. k. 3 C 146/2002-87 z 20. októbra 2004 zamietol jej žalobu, „*keď rozhodol iba na základe krivej svedeckej výpovede Ing. K. (...) dôkazy, ktoré predložila sťažovateľka v konaní v odôvodnení rozsudku neuviedol, nehodnotil ich, ani neuviedol dôvod prečo sa nimi nezaoberal. Neskúmal rozpory medzi výpoveďou žalovaného, svedka K. a predloženými dôkazmi. (...) Pokiaľ súd takto nepostupoval, porušil zákon a zároveň aj práva zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Uvedeným konaním Okresný súd v Starej Ľubovni porušil princíp rovnosti zbraní. Z práva na spravodlivý proces vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie. (...)*“.

Následne sa sťažovateľka proti rozsudku okresného súdu odvolala a po opísaní priebehu odvolacieho konania uviedla, že „*Krajský súd (...) potvrdil rozsudok okresného súdu založeného na krivej výpovedi svedka Ing. K. Poškodil sťažovateľku tým, že sa nezaoberal dôvodmi a rozsahom jej odvolania proti rozsudku Okresného súdu (...), hoci (...) dôvodmi a rozsahom odvolania bol viazaný. Pokiaľ krajský súd takto nepostupoval, porušil zákon a zároveň porušil sťažovateľkine právo na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce tak z čl. 46 ods. 1 (...) Ústavy SR, ako aj z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolu č.11.*

Súdy v konaní porušili §§ 132 a násl. a §§ 211 a násl. Občianskeho súdneho poriadku. Okresný súd v Starej Ľubovni v konaní nehodnotil všetky predložené dôkazy a Krajský súd v Prešove neprejednal vec v medziach, v ktorých sa -sťažovateľka domáhala. Týmto zároveň boli porušené ústavné právo sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie. (...)“.

Sťažovateľka žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil, že

„*1. Základné právo G. Š. domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva*

na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 1 Co 12/05-128 z 14. 12. 2005 bolo porušené.

2. Rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 1 Co 12/05-128 z 14. 12. 2005 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Prešove je povinný nahradiť trovy právneho zastúpenia G. Š. na účet právneho zástupcu do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd predovšetkým poukazuje na skutočnosť, že (aj) v (tejto) sťažnosti je oddelený petit od jej ostatných častí. Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľka domáha. Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľka domáha v petite svojej sťažnosti a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označila za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy).

Ústavný súd predpokladá, že tie práva, porušenie ktorých sťažovateľka namieta, sú uvedené v petite jej sťažnosti, a preto rozhoduje len o nich. Vzhľadom na to, že v petite sťažnosti sťažovateľka namietala porušenie práv rozsudkom krajského súdu a tento navrhla zrušiť, ostatné jej námietky v sťažnosti uvedené a týkajúce sa tiež rozsudku okresného súdu, ústavný súd z už uvedených dôvodov považoval iba za súčasť jej širšej argumentácie (za iných okolností by ústavný súd musel vysloviť v tomto ohľade nedostatok svojej právomoci, pozn.).

1. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (III. ÚS 206/03, II. ÚS 77/04). Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. II. ÚS 201/03, II. ÚS 144/05, IV. ÚS 100/04, IV. ÚS 42/06).

Podľa názoru ústavného súdu treba sťažnosť podanú sťažovateľkou považovať za zjavne neopodstatnenú v celom rozsahu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavou zaručené základné právo na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy a taktiež aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neznamena právo na úspech v konaní pred všeobecným (občianskoprávnym) súdom a nemožno ho účelovo chápať tak, že jeho naplnením je len víťazstvo v občianskoprávnom spore (II. ÚS 21/02, IV. ÚS 277/05).

Pokiaľ sťažovateľka namieta porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd tiež zdôrazňuje, že jeho ingerencia do výkonu právomoci všeobecných súdov je opodstatnená len v prípade nezlučiteľnosti ich rozhodnutí a postupov, ktoré ich vydaniu predchádzali, s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou (mutatis mutandis I. ÚS 74/02, I. ÚS 236/03, IV. ÚS 164/04, IV. ÚS 216/05).

Ústavný súd v rámci svojej predchádzajúcej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil, že posúdenie akejkoľvek skutkovej a právnej otázky všeobecným súdom by sa mohlo stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu len v prípade, ak by závery, ku ktorým všeobecný súd dospel, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne.

2. Z obsahu sťažnosti a z príloh, ktoré sú k nej pripojené, vyplýva, že okresný súd v právnej veci sťažovateľky proti žalovanému o zaplatenie 227 365 Sk rozsudkom č. k. 3 C 146/2002-87 z 20. októbra 2004 zamietol žalobu a sťažovateľke uložil povinnosť zaplatiť žalovanému trovy konania v sume 56 313 Sk do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení rozhodnutia prvostupňový súd poukázal na skutočnosť, že sťažovateľka v konaní nepreukázala, akú právnu povinnosť mal žalovaný porušiť, a teda aký jeho právny úkon, ktorý spôsobil existenciu škody a príčinnú súvislosť medzi ňou v dôsledku zavinenia

žalovaného, je v rozpore s objektívnym právom. Poukázal na skutočnosť, že žalovaný bol v trestnom konaní vedenom Okresným súdom Veľký Krtíš pod sp. zn. 1 T 119/00 oslobodený spod obžaloby, keďže nedošlo k naplneniu skutkovej podstaty trestného činu krádeže ani neoprávneného užívania cudzej veci. Okresný súd preto dospel k záveru, že v danom prípade neexistuje zodpovednostný vzťah žalovaného voči postupcovi a ani žalobkyni. Pokiaľ ide o tvrdenie, že žalovaný sa mal obohatiť na úkor žalobkyne, v konaní bolo zistené, že žalovaný sporné stroje užíval na základe písomnej nájomnej zmluvy s vlastníkom hnutelných vecí za podmienok s ním dohodnutých, tak ako to uviedol vo svojej svedeckej výpovedi Ing. K. vtedajší štatutárny zástupca právneho predchodcu žalobkyne. Na platnosť zmluvy o podnikateľskom nájme hnutelných vecí nie je predpísaná písomná forma, a preto na platný nájom sporných strojov stačí, ak sa na ňom účastníci dohodli ústne. Ak týmto spôsobom odovzdávajúci prenechal v užívaní celú prevádzku a žalovaný ju prevzal s úmyslom v tejto činnosti pokračovať bezo zmeny, čo aj urobil, okresný súd bol toho názoru, že nájomná zmluva bola uzatvorená platne a preto nárok žalobkyne ako nedôvodný zamietol. Poukázal aj na výsledky konania sp. zn. 2 Cb 38/01 vedeného Okresným súdom Veľký Krtíš, v ktorom sa žalobkyňa domáhala určenia neplatnosti nájomnej zmluvy z 15. januára 1999.

Na odvolanie sťažovateľky krajský súd rozsudkom sp. zn. 1 Co 12/05 zo 14. decembra 2005 potvrdil prvostupňový rozsudok a žalovanému po zistení, že odvolanie nie je dôvodné, priznal náhradu trov odvolacieho konania. V relevantnej časti svojho rozhodnutia krajský súd uviedol, že „...súd prvého stupňa vo veci dostatočne zistil skutkový stav, na základe ktorého vec správne právne posúdil a následne aj správne rozhodol. (...) Vychádzajúc z obsahu dokazovania vykonaného prvostupňovým súdom je zrejmé, že žalovaný sa stal preberateľom nedokončenej rastlinnej výroby firmy B., spol. s r. o. a M., spol. s r. o., na základe čoho prevzal všetky záväzky vyplývajúce z nájomných zmlúv uzatvorených medzi vlastníkami pôdy a firmou B., spol. s r. o. ako i uplatnenie dotácií na pôdu na rok 1999 vyplývajúcich z užívania poľnohospodárskej pôdy. Podľa obsahu Protokolu o prevzatí nedokončenej rastlinnej výroby z 31. 1. 1999 ako termín uvedeného prevodu bol určený 1. 1. 1999. Žalovaný v tejto súvislosti užíval pri vykonávaní podnikateľskej činnosti okrem iného aj sporné poľnohospodárske stroje - rozmetadlo EXW

1000 a postrekovač NAPA 18 na základe zmluvy o prenájme poľnohospodárskej techniky z januára 1999, ktorú za právneho predchodcu žalobkyne uzatvoril Ing. M. K., v tom čase konateľ spoločnosti B., spol. s r. o., V. Z funkcie konateľa uvedenej spoločnosti bol odvolaný až na základe uznesenia valného zhromaždenia spoločnosti s r. o., B., konaného dňa 31. 1. 1999 vo V. Aj keď spomínané dva kusy poľnohospodárskych strojov v písomne uzatvorenej zmluve neboli menovite uvedené, ich prenájom v prospech žalovaného vo svojich výpovediach potvrdil svedok Ing. K. Podmienkou vzniku tohto druhu nájomnej zmluvy pritom nieje písomná forma, tak ako to predpokladá § 721 a nasl. OZ v spojení s § 663 Občianskeho zákonníka. V prípade, že žalobkyňa poukazuje na bezodplatnosť tohto nájmu (v zmluve dohodnuté, že prenajímateľ nebude účtovať nájomné za techniku z dôvodu, že nájomca sa bude o ňu riadne starať, strážiť ju a táto technika bude umiestnená v objekte, ktorý patrí nájomcovi), je potrebné poukázať aj na možnosť aplikácie znenia § 659 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého pojmovými znakmi zmluvy o výpožičke sú prenechanie vecí do užívania, bezplatnosť užívania a dočasnosť užívania s tým, že ani pre platnosť tejto zmluvy sa osobitná forma zásadne nevyžaduje. Podstatné aj v tomto prípade je, že za požičiavateľa zmluvu uzatvorila k tomu kompetentná osoba, ktorou v tom čase Ing. K. nepochybne bol. Okolnosti týkajúce sa predchádzajúcich vyjadrení žalovaného o tom, s ktorou konkrétnou firmou uzatvoril zmluvný vzťah týkajúci sa užívaných poľnohospodárskych strojov, boli objasnené žalovaným, ako i vypočutým svedkom Ing. K., jedným zo spoločníkov právneho predchodcu žalobkyne firmy B., s.r.o., bola totiž aj firma M., s r.o., ktorej jedným z konateľov rovnako ako i vo firme B., s r. o., bol Ing. M. K., s ktorým žalovaný dojednával existujúci zmluvný vzťah. So zreteľom na prezentované dôvody preto odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny postupom podľa § 219 O. s. p.“.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že namietané porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru vyvodzuje sťažovateľka z názoru, že krajský súd v odvolacom konaní „poškodil sťažovateľku tým, že sa nezaoberal dôvodmi a rozsahom jej odvolania proti rozsudku okresného súdu (...), hoci (...) dôvodmi a rozsahom odvolania bol viazaný. Pokiaľ krajský súd takto nepostupoval, porušil zákon a zároveň porušil sťažovateľkine právo na spravodlivé súdne konanie(...). Súdny v konaní porušili §§ 132 a nasl. a §§ 211 a nasl.

Občianskeho súdneho poriadku. (...) Krajský súd v Prešove neprejednal vec v medziach, v ktorých sa - sťažovateľka domáhala. (...)“.

Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že ako judikatúra Komisie pre ľudské práva (sťažnosť č. 6172/73, X. v. United Kingdom, sťažnosť č. 10000/83, H v. United Kingdom), tak aj doterajšia judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (napríklad v prípade *Delcourt*, resp. *Monnel a Morris*) pod spravodlivým súdnym procesom (*fair hearing*) v žiadnom prípade nechápe právo účastníka súdneho konania na preskúmanie toho, akým spôsobom vnútroštátny súd hodnotil právne a faktické okolnosti konkrétneho prípadu.

Kompetencie ústavného súdu nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa na skúmanie tvrdenej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv alebo slobôd a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k obmedzeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd.

V nadväznosti na to nie je ústavný súd zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyvozené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že jej podstatou je nesúhlas sťažovateľky s hodnotením vykonaného dokazovania a právnym názorom všeobecných súdov, teda s ich interpretáciou a aplikáciou príslušných zákonných ustanovení v jej právnej veci.

Po oboznámení sa s obsahom rozsudku krajského súdu sp. zn. 1 Co 12/05 zo 14. decembra 2005 (s prihliadnutím na obsah rozsudku okresného súdu sp. zn. 3 C 146/2002 z 20. októbra 2004, ktorý bol v odvolacom konaní preskúmaný) dospel ústavný súd k názoru, že zo záverov krajského súdu týkajúcich sa posudzovanej právnej otázky nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

Dôvody uvedené v rozhodnutí krajského súdu možno považovať z ústavného hľadiska za dostatočné a relevantné. Vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu ich možno rozumne zahrnúť pod znenie a zmysel právnych noriem aplikovaných v danej veci. Výklad uvedených právnych noriem a hodnotenie vykonaných dôkazov zodpovedá zároveň princípom rozumného usporiadania práv a povinností dotknutých subjektov v spore, ktorý bol predmetom posudzovania všeobecnými súdmi.

Podľa názoru ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemôže byť porušené iba tou skutočnosťou, že sa všeobecné súdy nestotožnia vo svojich záveroch s požiadavkami účastníka konania. Navyše treba uviesť, že z pohľadu ústavného súdu nemožno skutkové a právne závery krajského súdu považovať za arbitrárne alebo zjavne neopodstatnené.

V súvislosti so sťažovateľkiným prejavom nespokojnosti s namietaným rozsudkom krajského súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude splňať očakávania a predstavy účastníka konania (uvedené, v okolnostiach danej veci, platí aj v súvislosti s vyhodnotením relevantnej svedeckej výpovede všeobecnými súdmi inak, ako si predstavovala sťažovateľka). Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

Ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a namietaným porušením označených práv, a preto bolo potrebné sťažnosť sťažovateľky odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci (návrhu na zrušenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu a o priznaní trov právneho zastúpenia) stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2007